

"Da," odvrne Anderson pomenljivo, "bil si v brezupnem položaju, v stanju, ki ni priporočljivo nikomur."

"In to je zdaj vse minulo," odvrne O'Brien smeje. "Kdor hoče biti sedaj pijan, je lahko radi mene, toda mene ne bo nihče več videl pijanega, ker sem v tem oziru že izvršil svoj delež."

Anderson se je prisrčno smejal. Odvetnik je bil razpoložen za dovčipe v polni meri.

"Le dobro se drži svojega sklepa," je dejal, "in prišel bo dan, ko boš zvišal isto čast in zaupanje, kot vsak pošten državljan našega mesta! Toda prišel sem, da se pogovoriva radi Grilla. Zvedel sem, da je zadnje čase začel zelo popivati. Kaj je temu vzrok? Je-li zgubil pamet?"

O'Brien ga je gledal nekaj časa, ne vedoč kaj bi mu odgovoril. Medtem se pojavil Jim Grill med vrati in je videti zelo razburjen. Njegov obraz je bil zabuhel in njegova obleka vsa v neredu. Opazil ni Andersona, niti O'Briena, šel je mimo obeh, ne da bi ju ogovoril.

"Prokleta sreča!" je zamrmral ježno, "zopet je šlo dvajset tisoč dolarjev med vrage... Kdaj se bo vendar nehalo...!" in zdrknil je v bližnji stol.

Anderson je stopil bližje.

"Zopet nesreča v špekulacijah?" je vprašal "o finančnem polomu te korporacije sem jaz čul že danes zjutraj, nisem pa vedel, da si tudi ti v tem prizadet."

Grill se je vzdramil pri teh besedah.

"Ah, dobro jutro, Pitt!" je rekel kolikor mogoče prijazno, "nisem te opazil prej. Da, jaz sem tudi v tem prizadet, — še več kot sem kdaj nameraval. Tvoj klient, Misteriozni Zlatar je kupoval delnice od majhnih delničarjev. Mislim sem, da je to dobro znamenje, in sem sledil njegovemu vzgledu in kupil kolikor mogoče delnic. Zdaj ko vsa postala midva sama lastnika, je pa podjetje propadlo." Obrnil se je k pisalni mizi, odprl predal in vzel iz njega steklenico žganja. — Pil je kar iz steklenice... O'Brien je pomenljivo pogledal Andersona. Nato je Grill ponudil obema naj nujeta, kar pa sta oba prijazno odklonila. Grill je zapalil smodko in se naslonil v stolu.

"Zdi se mi, Anderson, da so vse špekulacije priporočane po tvojem klientu, zame velika nesreča," je rekel in temno pogledal.

"To se mi zdi čudno," odvrne advokat, "kajti moj klient napravi vedno veliko dobička potom njegovih špekulacij s tem, da prodaja delnice v pravem času. Delnice te korporacije je prodal večkrat."

"Bil sem vesel — ker jih nisem prodal tudi jaz," je zagodrnjal. "Bil je čas za to, pa sem ga zamenjaval v svojo škodo." In pogledal je žalostno vstran.

"Večraj si ves dan popival," je rekel O'Brien zbadljivo in pričel pisati.

Grill ga je ježno pogledal.

"To je moja stvar," je rekel srdito, "govori kadar boš vprašan!"

Kri je šinila O'Brienu v lice, toda odvrnil je mirno:

"Jaz ne mislim nič hudega, samo opozoril bi te rad, ako človek preveč pije — navadno zanemarja svoje dolžnosti... To govorim iz izkušnje!"

Grill se je prešerno zakrohotal.

"Ti si pač drago plačal za svojo izkušnjo," je rekel.

O'Brien je ponosno dvignil svojo glavo.

"In ravno tako že ti plačuješ za svoje izkušnje, gospod Grill!" ga je zavrnil pomenljivo.

"Vsi moramo plačevati več ali manj za svoja neprevidna dejanja," je rekel Anderson; "nekateri trpe več, drugi zopet manj..."

"Dosti je tega," je rekel Grill nepotrpežljivo. "Ali ti je kaj znanega o tvojem klientu Misterioznem Zlatarju, Anderson? Koliko časa ga že poznaš?" in Grill je vprašujoč gledal odvetnika, pričakujoč odgovora.

"Kolikor vem jaz, več tudi ti," odvrne Anderson. Ne vem o njem nič več, kot več ti. Jaz sem njegov advokat in on mi plača za to letno osem tisoč dolarjev; in dokler mi plačuje vse pošteno, mu bom stal na strani v vseh ozirih..." In pomenljivo je pogledal Grilla.

"Čuden človek," je zamrmral Grill sam zase. "Nihče ne ve, od kje je prišel in od kod je dobil toliko bogastvo. On mora imeti ime... Zakaj ga skriva...?" in rekel z vprašujočim glasom.

"Radi gotovih vzrokov," odvrne neki glas od vrat. "Čas bode pojasnil."

Vsi so se obrnili proti vratom in opazili moža, o katerem so govorili. Dokler je vse pozdravil in vstopil.

Odkar sem vložil denar, te nisem še nikdar nadlegoval za njega, kajne gospod Grill?" je vprašal mrzlo.

"Ne gospod, še nikdar ne," je odvrnil Grill spoštljivo.

"Mislim, da nisem vzel ven niti enega dolarja, odkar imam denar vloženo," je nadaljeval Misteriozen Zlatar.

"Ne da bi jaz vedel," odgovori bankir.

"Kako je z računom tega gospoda, O'Brien?" je vprašal.

O'Brien je odprl veliko knjigo in nekaj časa listal po nji, nakar je hladnokrvno izjavil.

"Naša banka dolguje temu gospodu pet milijonov štiri sto šestintrideset tisoč dvesto devetnajst dolarjev in sedemnajst centov," in mirno je zaprl knjigo.

"Vraga!" se je pošalil Anderson, "kakšen kup denarja je to!"

"No, če moja svota res znaša kot sem pravkar čul iz ust tvojega blagajnika, boš pač izmenjal malo nakaznice, radi kateri je pred par

urami rekel tvoj blagajnik, naj vidim tebe," in ostro mu je pogledal v oči.

Grilla je vsa kri udarila v glavo.

"To mi je nerazumljivo," je rekel: "je-li je odklonil izmenjavo vaše nakaznice?"

"Rekel je, da mora s teboj prej govoriti," odgovori milijonar. "Ne vem zakaj, saj nakaznica ni posebno velike vsote," je rekel brezbržno.

"Devoli, da vidim nakaznico," je rekel Grill nestrno in žarek upanja se mu je porodil v sre. Ne da bi kaj rekel, mu je neznanec podal nakaznico.

Grill jo je hitro pregledal in postal pepelnato bled; oči so mu hotele izstopiti in glas se mu je tresel, ko je rekel vstran komaj slšno:

"En milijon dolarjev! — Jaz sem uničen..."

Ko se je zavedel, se je obrnil k Misterioznemu Zlatarju ravnodušno kot bi se nič posebnega ne zgodilo.

"Ali zamorete počakati par minut?" in ustnice so se mu komaj vidno tresle.

"Ako bo to res le par minut, naj bo; toda prosim te, ne mudi se predolgo, ker sem nekako v naglici..." Obrnil se je od njega in pričel pogovor z Andersonom.

Grill je hitro stopil k O'Brienu. "Bi li mogel delnice od L. Smelting & Co. takoj prodati?" je nestrno vprašal.

O'Brienov obraz je bil trd in glas mrzel, ko je odvrnil:

"L. Smelting & Co. je bivša stvar, gospod Grill, ta družba je razpadla pred tremi dnevi."

Grill se je sesedel.

"Potem sem uničen," je vskliknil in si z rokami zakril obraz. Čez nekaj časa je urno dvignil glavo.

"Pusti naju sama, O'Brien," je rekel, "govoriti moram z njim popolnoma sam."

"Kakor ti je drago," odvrne O'Brien in odide v sosednjo sobo, ko je odločil pero in dal knjige v red. Ko je bil sam, je zamrmral sam zase: "Kot se vidi, bo prišel dan mojega amaščevanja prej, kot sem kdaj slutil."

Kakorhitro je O'Brien odšel, se je obrnil Grill k Misterioznemu Zlatarju, ki je imel v rokah njegovo usodo in rekel:

"Rad bi govoril z vami privatno, gospod, ako gospod Anderson blagovolji oditi."

Anderson ni odgovoril, poklonil se je vljudno in odšel.

Grill je nato povabil svojega nepriljubljenega gosta, naj sede, dočim je zase natočil kozarec konjaka in ga v dušku izpil.

"Tako, gospod," je rekel, "če se vam posebno ne mudi, se lahko o najini zadevi nekoliko pogovoriva."

Misteriozni Zlatar se je vsedel na odkazani mu stol.

"Zelo slab prijatelj je to, gospod Grill," je rekel pogledavši steklenico z žganjem. "Ali ga mnogo pije?"

"O ne, — le tu in tam kak požirek," odvrne Grill malomarno, kot bi to sploh ne prišlo v poštev. "Lahko ga pijem, sveda; — pustim ga pa tudi lahko, — kakor se mi dopade..."

Oni ga je ostro pogledal. "Jaz sem že slišal tako govoriti razne može," je pripomnil. "Toda v poznejših časih sem navadno take ljudi videl v sirotišnicah, v ječah, v zavodih za umobolne... ali pa sem zvedel, da si je ta ali oni pomagal z vrvmi ali z revolverjem in storil konec življenju..." In grenko se je smehljaj.

Grill se je nestrno premikal na stolu.

"Dosti je, o tem ne bova govorila," je odgovoril. "Želim se pogovoriti s teboj radi te nakaznice. Naravnost ti povem, da si me z njo nekoliko presenetil. — Jaz..." je rekel obotavljivo. Tirjalec je postal navidezno zelo pozoren.

"Da sem te presenetil!" je izjavil. "Bogata banka Jim Grilla naj bi bila v zadregi radi male svetlice enega milijona?" Zdelo se je, da se ni mogel dovolj načuditi. "Saj si mi pred časom rekel, da ima tvoja banka deset milijonov kapitala," je nadaljeval. "In zdaj naj bi te nakaznica za en milijon spravila v zadrego? To mora biti pač dovtip ali navadna šala. Prosim te, ne zadržuj me predolgo, ker denar še danes potrebujem..." Vložil sem v tvojo banko pet milijonov in upam, da denar dobim, kadarkoli ga potrebujem." Odločno so zvenele te njegove besede.

Grill se je obrnil vstran.

"Resnično," je odgovoril, "toda pomisli, kaj so špekulacije in kako se mi je godilo zadnji čas... Kot ti je znano, sem strastno špekuliral; — še največ radi tvojih nasvetov... Izgubljaj sem denar kar na debelo... Vseh drznih načrtov sem se oprijel, katere si ti odobral — in tako mi je denar pošel. — Danes res nimam zadostne svote v bančni blagajni, — toda jutri bom dobil denar — in ti izplačal vso svoto..."

Misteriozni Zlatar je vstal, ter odločno in ježno rekel:

"Jutri nikdar ne pride...! Na jutri se zanaša le nazadnjaški človek... Mi, veliki podjetniki pravimo danes, — takoj! Ti se morda preveč zanašaš na jutri, zato ti podjetje ne uspeva, tako kot bi moralo... Jaz sem dločen, v jeh ozirih, in zato hočem denar danes! Pijane pravim navadno: Danes bom še pil, jutri bom pa za vedno prenehal; toda naslednji dan ostane pri starem. — Jutri za njega nikdar ne pride..." In njegov glas je postal osornejši, ko je nadaljeval:

"Gospod Grill! ti mi ne moreš plačati trgi, plačati mi moraš danes — vse... Jaz s trgovskega stališča ne verujem v jutri, ampak v danes... Jaz hočem svoj denar!"

Grill je postal bled kot zid,

"Vedno sem čul, da si ti pravičen in usmiljen človek," je rekel; "imej usmiljenje z menoj. Ti si milijonar, zlatar, kot sam sebe nazivaš. Gotovo nisi v stiski za denar; daj mi nekoliko več časa," je vzdihnil prosilje.

Njegov nasprotnik se je obrnil k njemu z groznim pogledom in mrzlim obrazom.

(Dalje sledi.)

DOPISI.

Lincoln, Ill. — Kakih večjih novic nimam, kot da imamo že čez teden dni počitnice pri Lathan Coal Co., ker se je pokvaril jamič za vpenjačo (shaft), valed tega imamo dovolj časa za čitanje Prosvete.

Na redni seji društva Zagorski Zvonovi, šte. 116 S. N. P. J. smo vzeli v pretes pravila naše jednote in inicijativna predloga elevlandskega in lasalskega društva glede sedeža bodoče konvencije.

Peti člen naše ustave pravi, da je konvencija najvišja oblast naše jednote. Šesta redna konvencija v Pittsburghu je določila mesto Springfield za sedež bodoče konvencije, morda vsled vzroka, da bi imeli delegatje iz zapadnih držav boljjo priliko za udeležbo, ker je imenovano mesto nekako v sredini republike.

Nekatera društva bi sedaj rada sklep konvencije ovrgla potom splošnega glasovanja in na ta način porazila Springfield, mesto, kjer se bo obhajala stoletnica in obenem državna razstava, kjer bi delegatje imeli mnogo prilike za dušni užitek. Naše društvo se ne strinja z omenjenimi predlogi i bo glasovalo in delovalo proti njim.

(Opomba uredništva: Po praviilih imajo društva pravico predlagati druga mesta poleg Springfielda za sedež konvencije. Čitajte 3. točko v 5. členu, 11. stran.)

Naše društvo se tudi ne strinja z inicijativnim predlogom, ki zahteva razporeditev bolniških razredov po skladih, to je da bi se vsak sklad upravljal samostojno. Če bo ta predlog na splošnem glasuvanju sprejet, potem po našem mnenju izgine enakopravnost članstva v naši jednoti. Mnogo pametnejše bo, če nekoliko bolj pazimo na bolnike, da se na ta način iznebimo simulantov. In če bi mi druge odpomoči, naj bi se plačevalo 68 mesto 65c na vsak dolar bolniške podpore, da se odpravi večni deficit v bolniškem skladu.

Naj vam navedem en slučaj iz Michigana: Neki rojak, član dveh društev, je bil na bolniški listi. Po naključju sem ga dobil v enem italijanskem salunu; takoj, ko me zagleda, me povabi, naj začnemo igrati biljard. Odgovoril sem mu, da grem raje v kak slovenski salun, če hoče. "Tam bi me videli člani mojih društev in bi mi potem vzeli podporo. Da pohajam v te prostofe, je vzrok ta, da me člani ne vidijo in ne delajo sitnosti."

Ko sem opomnil, da to ni prav pošteno, varati društva, se mi odreže: "Zakaj pa plačujem? Jednota ima dovolj denarja, da plača." Omenjeni ni bil član naše jednote, ampak članov njegove vrste imamo mnogo. Bolela ga je nekoliko roka, delal je nerad in je raje simuliral.

Andrew Sprogar.

(Opomba ured. Del o pijači smo izpustili. Čemu se pripraviti za take malenkosti. Tudi se o nji ne piše od nasprotne strani, iz čegar sledi, da nimate komu odgovarjati. Del vašega dopisa o bolniških podporah je v velikih protislovjih, vsled tega smo ga raje opustili.)

Cleveland, Ohio. — Ker se je društvo Naprej "predrznilo" staviti inicijativni predlog, da naj se prihodnja konvencija vrši v Clevelandu, so pričele od gotove strani leteti na nas posušice, menda zato, ker smo se poslužili pravice, ki nam jo dajejo pravila naše jednote.

V zadnji sredini številki smo imeli čast čitati nekaj protest izpod peresa brata Rokusa Godine, člana društva št. 65, Breezy Hill, Kans., kjer pravi med drugim: "To pa ni po volji nekaterim društvom in stavlja predloge ter delajo jednoti s tem nepotrebne stroške."

Če bi omenjeni brat le nekoliko bolj pazil na redni šesti konvenciji, bi se takrat lahko spredel, da pride Cleveland na splošno glasovanje. Cleveland je propadel s tremi glasovi manjšine in naša inicijativa se lahko smatra kot nekakšen priziv te manjšine. Vrnimo se k stroškom, da bomo preje gotovi. Ako bi SNPJ. po številu članstva imela povsod taklo malo stroškov kot jih ima v Clevelandu, potem bi ne bilo v nobenem skladu deficit.

Nadalje citira: "Čemu so nam potem konvencije?" Po mnenju R. Godine bi morali biti sklepi konvencije nekaka "Monroe doktrina", ki bi se nikakor ne smeli spremeniti. Nobene točke bi se ne smelo spremeniti, nič odvzemati ali pridjati, ne glede na to, kaj prinese čas. Potemtakem je vsak referendum nepotreben in volja članstva ne bi šela nič.

Sicer pa bi imeli vseeno inicijativne predloge, tudi ako bi bil Cleveland imenovan za sedež konvencije. To se je do sedaj še vedno dogajalo, ker so društva opravičena po pravih priporočilih njih mesta za sedež konvencije.

Nadalje pravi: "Ako društva nimajo boljših razlogov, kot so jih navedla v svojih predlogih, potem to po mojem mnenju niso nikakri razlogi, ki bi držali proti Springfieldu, Ill."

Včasih so nam priporočali, naj bomo kratki v predlogih in debatah; sedaj pa naj bi ta red nenkrat ovrgli in pisali cele kolone razlogov za en navađen predlog; toda mnogi bi vseeno ne bili zadovoljni in morda tudi R. G. ne.

Kar se ugodnosti tiče; se ne bom spuščal v detalje, ker ne vem, kakšne nudi Springfield; toda rečem le toliko, da nudi Cleveland ravno take, ako ne boljše, kot Springfield ali katero drugo mesto. Vem pa, da je Cleveland, kar se zabave tiče, za 50 odstotkov na boljšem kot Springfield. Ne mislim na zabavo pri bari, ker tudi sam nisem prijatelj iste. — Vem, da se delegatje ne sudejo za to, da bi se zabavali, nego da vrše delo v korist organizacije. Toda delo utruja človeka, posebnost je na konvencijah in po delu je vsekakor potrebno nekoliko zabave. Človek se tako hitro ne utruji, oziroma ne izčrpa, če ima nekoliko poštenega razvedrila. In tega ne bo manjkalo v Clevelandu. Nismo mi krivi, če se je pri vlekla v diskuzijo o konvencijem sedežu "pijača". Mi ne agitiramo s takimi sredstvi in se jih bomo tudi v bodoče ogibali.

Nadalje pravi R. Godina: "Mogoče so se člani v omenjenem mestu že pripravljali za zborovanje, pa pridejo taki predlogi in jim vzamejo vse veselje do dela."

To je skoraj nemogoče, da bi se vrstile kake priprave papirje, predno za gotovo ne vedo, da se bo zborovanje vršilo v njihovem mestu.

Naj nihče ne misli, da pišem to iz osebnosti, ali da morda sovražim mesto Springfield, ne — ampak dolžnost me veže, da zagovarjam predlog društva Naprej št. 5.

Kar se tiče stvari iz gospodarskega stališča, bo jednota mnoga na boljšem, če se vrši konvencija v Clevelandu. Cleveland je središče dveh tretjin članstva SNPJ. Nadalje imamo v Clevelandu do veliko številu ljudi, ki se niso člani naše jednote in nobene druge slovenske podporne organizacije; konvencija bi služila kot dobro sredstvo za pridobitev teh ljudi za našo jednoto.

Ša en drug razlog je, ki nas zagovarja in dal še največ poudara, da je društvo Naprej stavilo dotični predlog; društvo Naprej

namreč upa, da bo sedma redna konvencija obenem konvencija združitve vseh slovenskih pod. (Dalje na 3. str., 1. kol.)

RADA BI IZVEDELA

za svojo sestro Ano Drap, kakor je že priobčeno v Prosveti dne 24 sept. t. Jaz bi rada izvedela za njen naslov, ker ji imam poročati zelo važno novico. Prosim vse cenjene rojake širom Amerike, če kdo ve za njen naslov, naj mi ga naznani, za kar bom zelo hvaležna; ako pa ona sama to čita, naj se zglašeni na naslov: Františka Blasko, 717 E. 156 str. Collinwood, Ohio. (Oct. 16-17-18)

Rad bi izvedel

za svojega prijatelja z imenom Frank Salabir. Doma je iz fare Jur-Kloster na Spodnjem Stajerskem. Ker mu imam poročati nekaj zelo važnega, bi rad izvedel za njegov naslov. Ako kdo rojakov ve za njegov naslov, ljudno prosim, da mi ga naznani. Bom zelo hvaležen, če pa bo on sam čital ta oglas, naj se mi pisмено izjavi. Naslov je: Frank Chadez, P. O. Box 51, Martindale, Mont. (Oct. 17-18-19)

Zastoni

ČAJ NA POSKUŠNJO

15 ČUDOVITIH ŽELIŠČ vsebuje slovita zdravilna iznajdba, **FATHER MOLLINGERJEVA SLOVITGA ŽELIŠČNEGA ČAJA**. Če imate trganje, zaprtje, nečisto kri, želodčno neradnost, glavobol, jetrno ali ledvično bolelost, nam pošljite vaš naslov na dopisnici in prejmete brezplačno zavitek. Naslov:

MOLLINGER MEDICINE CO.
24 Mollinger Building
14 East Park Way, (N. S.)
PITTSBURGH, PA.

MOŽJE.

Ako trpite na slabih živcih, zgubi moči, življenja in energije, žledeni in obisti, splošna oslabelost, nemočenje, posledice preveč pijače, jedil ali drugih enakih zaprek, naša zadnja iznajdba,

Juvito Tablets

narejene iz najboljših želišč, rastočih na celim svetu, vam dajo hitro in gotovo pomoč. Pošljite 1 dolar za eno bokso. Naslov:

JUVITO LABORATORY.
South Hill Branch 6, Pittsburgh, Pa.
Opomba: Mi dragevolje pošljemo vzorec in poplano knjigo ako to želite na vaš naslov.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. V žalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Herminie, Pa.

BESSEMER GARAGE.

Ako se vam pokvari kars, ali če imate konje za podkovanje, obrnite se do nas. Mi popravimo vse v najboljšo zadovoljnost.

A. STRAŽIŠAR & KURETICH,
1309 East Abriendo Avenue,
Pueblo, Colo.

Potrebujemo 200 delavcev
dolgo delo dobra plača
Austin Company
Edgewater Steel Co.,
Oakmont, Penna.
blizu Pittsburgh, Pa.

VABILO
na veliko zabavno in plesno
VESELICO
katero priredi novo ustanovljeno društvo
"Josip Jurčič" šte. 152 S. S. P. Z. v South Forku, Pa.
v soboto dne 20. oktobra t. l.
v dvorani Slovenskega izobraževalnega društva "Rodoljub".
Začetek ob 6. uri zvečer.
Uljudno vabimo vsa sosedna društva in vse občinstvo iz bližnje okolice, kakor tudi brate Hrvatje, da se mnogostevilno vdeležijo te veselice. To je prva naša veselica in vedno bomo pripravljili vrniti za enak dočaj. Za dobro in točno postrežbo bo skrbel tozidevni odbor.

VRI NA VESELICO! NA VESELO SKLENENJE! vam kličo:
ODBOR.
Jos. Glavan, taj.

(3x)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oblepaju n pr (September 30-17) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

Seje društva S. N. P. J.

Dnevni red za obdrževanje društvenih sej pri naši jednoti je bil sestavljen in tiskan pred več kot dvema letoma, ko jednota še ni imela svojega dnevnika. Zato pa manjka v dnevnem redu ene zelo važne točke, ki ne bi smela izostati pri nobeni seji krajevnih društev S. N. P. J.

Na predsednikih krajevnih društev je zdaj ležeče, da sami dodajo to važno točko, katere manjka v dnevnem redu, tiskanem v opravljeniku ali v pravilih. Lahko jo vtaknejo med "Razno" v korist društva in jednote ali kamorkoli, samo da pride na vrsto, dokler je seja v teku.

Manjkajoča točka se glasi:

Naročevanje članov na jednotin dnevnik "Prosveto". Predsednik vpraša navzoče, če je še kdo v društvu, ki ni naročen na dnevnik, in če je kdo, ga opomne, da se naroči saj za pol leta, ako ne za vse leto. Naročnina se lahko izroči tajniku društva.

Bratje predsedniki! Izrežite si to točko in prilpite jo k dnevnemu redu v opravljenik, ki ga imate pred seboj, ko vodite društvene seje.

Nemške "zmage" namesto kruha.

Na Nemškem niso že dolgo časa praznovali nobene "zmage". Prve dve leti vojne je bila navada, da so vsakih štirinajst dni razobesili zastave po nemških mestih, šolarji so imeli praznik in junkerji so tulili "hoch!", dokler niso ohripavili. Zadnja "slavnost" te vrste je bila, ko je padla Riga; nekaj tednov prej so praznovali "zmago" v Galiciji in na Rumunskem. Skratka: vse "sijajne zmage" so bile na ruski fronti.

Na zapadni fronti so Nemci že davno pozabili na zadnjo "zmago". Na Verdun najrajši ne mislijo, kakor da ga ni na svetu. Po somški bitki ni bilo v Nemčiji praznika; bitka pri Arrasu tudi ni izzvala zastav v Berlinu; submarinke povzročajo silne dolge nosove; v Flandriji se ruši nemška fronta. Koncem konca je pa prišla revolta v mornarici in sijajna blamaža v rajstagu. Ljudje vpijejo za mir in kruh. Kaj naj stori kajzer, da potolaži svoje ljudi? Miru jim noče dati, ker ga ne more; kruha jim ne more dati, ker ga ni. In kajzer se je spomnil, kako hitro so ljudje pozabili na mir in kruh, če so bile razobešene zastave, če je sviral godba in če so šolarčke podili po ulicah v znamenje kakšne "velike zmage". Da, da, to so tiste medicine, ki na čudovit način hipnotizirajo lačne ljudi, da pozabijo na glad in vse druge neprijetnosti.

Ali kje vzeti zmago? Pri Verdunu? Brrrr! — Pri Lensu? Uh! — Na Flandrskem? Ojoj! — Kje za vruga vzeti zmago, da bo sitno ljudstvo potolaženo? — Aha, jo že imamo! Na Ruskem, na Ruskem! Tam je bila revolucija; armada je disorganizirana vsled notranjih nemirov in municije nimajo dosti. Vrhutega je v Rusiji vse polno nemških špijonov, ki ne smejo zastoj žreti cesarskih mark. Torej tam je treba iti po "zmago", ker drugod je ni mogoče dobiti.

In tako se je zgodilo, da je sel kajzer po novo "zmago" na Rusko. Neki karikaturist je nedavno naslikal kajzerja kot lovca, ki je šel nad leva, toda prinesel je svoji "stari" ustreljenega vrabca. To je bila zadnja kajzerjeva zmaga na ruski fronti. Zdaj je zopet na lovu za "zmagami" in zopet prinese mršavega vrabca, ki ga vrže lačnemu nemškemu ljudstvu pod noge, češ: "Radujte se in praznujte! Pozabite na Verdun, Arras, Lens, Flandrijo in submarinke, pozabite na mir, kruh in punt v mornarici in veselite se nove zmage, ki vam je prinesla tegale oskubljenega vrabca! Nasitite se in pričakujte nove zmage, ki je morda, morda mogoča edino še na Ruskem."

Nemško ljudstvo se še zmiraj pusti potegniti za nos, ali koliko časa še?

Besede delavskega voditelja.

Ni ga večjega sovražnika in izdajaleca domovine, kakor je profitar, ki izkorišča delavsko ljudstvo pod krinko lojalnosti in patrijotizma.

Te besede so našle krepak odmev na konvenciji Illinoiske delavske zveze, ki se vrši v Jolietu. Victor A. Olander, tajnik zveze, je rekel:

"Profitarji, ki sesajo našemu ljudstvu kri v času vojne, so najgrši izdajalci domovine, kajti svoj čin zakrivajo s krinko dozdevne lojalnosti."

John H. Walker, predsednik Illinoiske delavske zveze, je pa dejal:

"Da je organizirano delavstvo lojalno v tej usodni uri, o tem ni vprašanja. Delavstvo je pripravljeno iti do skrajne meje za svetovno demokracijo, katero mora uživati vsak mož, žena in otrok. Toda demokracija v industriji je drugo vprašanje. Kajzerjev, kraljev in cesarjev v industriji mora biti konec. Pazijo naj, da ne bodo razširjali izkoriščanja pod masko patrijotizma, dokler traja vojna. Delodajalec, ki je kriv izkoriščanja, namaka svoje roke v krvi, ki jo preliva po mojih in fantje v zakopih. Ako bodo ti gentlemani nadaljevali izkoriščanje, kakor sem omenil, tedaj bomo postopali z njimi ravno tako, kakor smo namenjeni postopati z despoti onkraj morja."

Komentar je nepotreben. Omenimo le še toliko, da sta se Walker in Olander vdeležila zborovanja "Zveze za delo in demokracijo v Ameriki" v Minneapolisu.

Delavci in organizacija

Delavcem, ki so le že nekaj časa okušali slasti dela in so zasledovali delavsko gibanje, njegovo taktiko, njegove težave in uspehe, menda ni treba razlagati, da je organizacija neizogibno potrebna za doseg vsakega, bodisi tudi najmanjšega izboljšanja. Delavec, ki je napravil organizacijo popolnoma indiferenten, to se pravi, ki se sploh ne zveni za organizacijo in mu je vseeno, ali imajo proletarci kakšno organizacijo, ali ne — tak delavec sodi dandanašnji v muzej za starine.

Najdejo se sicer še taki starokopitneži, a njih število vendar pojema. Toda, če jih je še tako malo, škodljivi so celoti. Oni so pravzaprav največja ovira vsakemu gospodarskemu in socialnemu napredku in včasih so svojim organiziranim tovarišem bolj nevarni, kakor odkriti nasprotniki.

Organizacija delavstva ni tajna. Tisti časi, ki so se morali skrivati vsi, ki niso bili zadovoljni z razmerami, ker so jih preganjali kot zarotnike in veleizdajalce, so minili.

Ker je pa organizacija delavstva javna, ne ve samo ona, kakšno moč da, ima, ampak tudi oblast in podjetja so poučene o tem. Vsak posameznik, ki ni organiziran, stoji takorekoč na odru pred kapitalističnim svetom in pravi: Glejte, saj še niso vsi organizirani.

Kaj to pomeni, vedo pač vsi, ki so se že kdaj bojevali za boljši položaj. Nemogoče bi bilo, presteči vse tiste deputacije, ki so že kdaj romale k tvariškim voditeljem, k rudniškim ravnateljem, k železniškim generalnim direktorjem, k upravnim svetom delniških družb, itd., prositi za zboljšanje razmer. Dosegle niso navedeno ničesar. Semterje morda kakšno obljubo, kakšno prijazno besedo, priznanje, da so res slabi časi. Na uresničenje obljub se je potem čakalo toliko časa, da se je pozabilo nanje. Čez par let pozneje se je potem napisala nova prošnja, izvolila nova deputacija, pa je začela stara igra.

Zakaj je bilo tako?

Kdor je sprejemal take deputacije, je dobro vedel: "Saj se ne more zgoditi nič. Saj je v tovarni, v rudniku, na železnicih, v arzenalu, v delavnici še preveč takih, ki se nič ne brigajo, ki niso organizirani."

Kaj pa delavci sami?

Tisti ki so bili organizirani, v organizaciji utrjeni, ki so se že kaj učili, bi bili marsikaj resno odgovorili na prazne obljube, pa bi bili zahtevali dejanj. Toda vselej, če je prišlo tako daleč, pa so prešli svoje vrste, so si morali reči: "Toliko in toliko jih je, ki se ne moremo zanašati nanje. Ni so organizirani, ne poznamo njih v dušo. Kdo ve, kaj bodo storili, če začnemo boj? Kdo ve, če nas ne bodo izdali?"

Ta previdnost je bila zelo opravičena, Zakaj ne enkrat se je zgodilo, da so delavci zatajili delavce. Ne enkrat, da so zatrli boj svojih tovarišev neorganizirani delavci sami.

Res ni preveč rečeno, če se pravi, da so bili neorganizirani delavci celoti bolj nevarni, kakor sama kapitalistična podjetja. To velja pa tudi sedaj še, kajti vseh dui še ni konec in paradiza še nismo dosegli.

Kar se je pridobilo, je nekaj vredno. Toda to ni pribito ali prikovano. Kar se da, se tudi lahko yzame, če tisti, ki je dobil, nima moči, da bi držal. Kapitalizem ima od nekdaj le navado da rad z leve vico jemlje, če je z desnico kaj dal. Kar so delavci pridobili, to si morajo tudi obvarovati; če ne bodo znali in mogli, bodo hitreje izgubili, nego so pridobili.

Vse, kar se pridobi, je v nevarnosti, da se izgubi, če ni moči, da bi držalo. Že za varstvo pridobitve je organizacija neizogibno potrebna.

Ampak delavcem ni treba le varovati kar imajo, pridobiti morajo več, če hočejo živeti. Pač je sedanja draginja nenaravna in z različni zakonodajnimi sredstvi bi se lahko omejila. Ampak neko podraževanje je v kapitalistični družbi neizogibno. Zoper to je edina pomoč zvišanje dohodkov. Saj se je nekdaj res lahko živelo 50c na dan. Kje je pa danes tisti umetnik, ki bi se mu to posrečilo?

In kako naj v bodoče delavci dosega več, če ne bodo imeli moči, če ne bodo imeli organizacije, in sicer take organizacije, da se lahko zanašajo nanjo?

Neorganizirani delavci morajo kratkoma izginiti, da pridejo boljši časi. To se pravi: One, ki še niso organizirani, je treba spraviti v organizacijo in se morajo tam tudi držati.

Toda kako?

Včasih so se godili čudeži. Danes se ne smejo delavci zanašati nanje. Sami od sebe ne bodo indiferni drveli v organizacijo. Glavni vzrok je ta, ker je ne razumejo. Včasih so že tudi glavni vzroki, strahopetnost, lenoba, štrebarstvo itd. Ampak tudi to je včasih samo posledica neznanja. Sploh pa je največ tistih, ki bi se hoteli vpiškati, če bi dobro vedeli, čemu je organizacija. Nobena skrivnostna usta jim tega ne bodo razodela; samo pouk lahko pomaga.

Za uspešen pouk imamo pa v glavnem trije sredstev: Časopisje, agitacijo s shodi in agitacijo od moža do moža.

Tretje je najvažnejše. Časopisi, prinašajo lahko najlepše nauke. Kaj pomaga, če jih delavci ne berejo? Govornik si lahko izkriči pljuča; kaj, če ga delavci ne poslušajo? Pa še drugo. Mnogo je, ki je, kar so brali — danes. Toda jutri je pozabljeno. Na shodu ploskajo govorniku. A ko izgine z odra, so izginile tudi njegove besede.

Treba je pa nepoučene pripraviti do tega, da res čitajo delavske časnike, da res gredo na shode in tam poslušajo.

V varstvu. Služkinja: "Kdaj ste ponoči prišli domov, gospod zdravnik?"

Zdravnik (ki mu je žena na počitnicah): "Kaj vas to briga?"

Služkinja (malodušno): "Me ne ne, ampak vašo soprogo. . . ravno zdaj ji bom pisala!"

SLOVENSKO REPUBLICANSKO ZDRUŽENJE.

SEDEŽ V CHICAGI, ILL.

IZVRŠEVALNI ODBOR:

Frank Bostič, Filip Godina, Martin V. Konda, Etbin Kristan, Frank Kerže, Anton J. Terbovec, Jože Zavrtnik.

NADZORNI ODBOR.

Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank Veranič.

CENTRALNI ODBOR.

Anton Zlogar, Matt Pogorelec, Anton Motz, Frank Mravljia, Ivan Kušar, Frank Zava, Frank Udovich, Joseph Steblaj, Leo Zakrajšek, John Ermene, John Rezel.

(Opomba. Zastopniki organizacij in listov, ki se doslej še niso prijavili, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno prijavijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. — Naslov za pisma in denarne pošiljke je sledeči: Anton J. Terbovec, P. O. Box No. 1, Cicero, Ill.)

Srbska komisija in Slovenci.

Pristaši Jugoslovanskega odbora v Londonu razširjajo po Ameriki vest, da srbska komisija, ki je prišla v Združene države in ki uradno predstavlja srbsko vladu, zastopa v političnem oziru na temelju znane krške deklaracije tudi Slovence in Hrvate.

Mi nimamo prav ničesar proti srbski komisiji in ji želimo mnogo uspeha in zabave v Ameriki, odločno se pa protivimo, da bi ta komisija nastopala kot zastopnica česna, v česar ni pooblašena. Par oseb v Londonu, ki se imenujejo Jugoslovanski odbor, še ni slovenski in hrvatski narod in krška deklaracija na papirju.

Srbska komisija lahko zastopa svojo vladu, od katere je pooblašena in poslana, kar je popolnoma pravilno; zastopa lahko tudi srbsko državo, katere je priznana in ki še obstoji kljub temu, da je invadirana. Ne more pa ta komisija zastopati Slovencev, ki se še niso izrekli za razširjeno kraljevino dinastije Karadžoržević.

Ameriški Slovenci so zadnje čase pokazali, da se ne zmenijo za krško deklaracijo. Na drugi strani je pokazalo vedno bolj rastoče zanimanje za Slovensko republikansko združenje, da žele Slovenci združenje s Hrvati, Srbi in Bolgari v jugoslovanski federativni republiki. Naš cilj je republika, ne pa kraljestvo. Z dinastijami ne maramo imeti nobene opravke. Popolno demokracijo in svobodo zahtevamo za naš narod brez vsakega monarhističnega priveska!

KJE JE RESNICA?

Washington, D. C. — Pomerenov preiskovalni odbor je zopet povabil senatorja La Folletta, da pride pred odbor in dokaže, da so njegove izjave resnične, ki jih je napravil pred enim mesecem v svojem govoru v St. Paulu, Minn., ki jih zanikata predsednik in bivši državni tajnik W. J. Bryan.

Odbor zahtevni, da senator La Follette dokaže svojo izjavo, da parnik "Lusitania" ni imel pravice prevažati potnikov, odkar je imel ukreano razstrelivo.

Odbor ima pred seboj definitivno izjavo od predsednika, da se kaj takega ni zgodilo. Ima izjavo departmenta, da na ladji ni bilo ukreanega razstreliva. Poleg ima še informativno izjavo od Bryana, ki potrjuje predsednikovo izjavo.

Če se bo La Follette ravnal po besedah, ki jih je pisal odboru, potem bo predložil odboru to, kar on smatra za dokaz, da se je to izvršilo. V pismu je dejal, da lahko dokaže, kar je govoril v St. Paulu.

V odgovoru senatorju La Follettu je dejal senator Pomere, da nihče ne misli na to, da ga prikraja na njegovih pravicah.

V svojem pismu je senator La Follette zahteval, da se snide s predsednikom in bivšim državnim tajnikom Bryanom iz obraza v obraz, da jim lahko stavi vprašanja, dasiravno ni navedel imen. V svojem pismu le pravi, da mu naj priznajo pravico, da lahko vsako osebo izpraša s protivprašnji, ki zanika resničnost njegov izjav v govoru.

LEPE OBLJUBE MESARSKIH KRALJEV.

Chicago, Ill. — Gospodje mesarski baroni so se zbrali v Morris-

sonovem hotelu, da razpravljajo po njih lastni izpovedi o zelo resnih problemih.

Albert Rose, ki je predsednik organizacije mesarskih baronov, je dejal: "V enem letu se je vse spremenilo v naši industriji. Ves svet zahteva živila, posebno meso, mast in druge mesarske produkte." Na to je povedal, da se bo meso še podražilo, ker ima živina visoko ceno vsled drage krme.

POLOŽAJ Z OZIROM NA PREGLED V SREDNJEM ZAPADU.

Washington, D. C. — Dr. Garfield, ravnatelj za kurivo, ki se je pravkar vrnil iz države Ohio, pravi, da je v srednjem zapadu toliko premoga, da zadostuje za takojšnje potrebe.

Priporočil je ljudstvu v državah Ohio, Indiana in Michiganu, naj se nikar ne vznemirja, če vidi, da vozijo vlaki premog v pristane.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

O. d. Z. Z., Lincoln, Ill. — Društvo Triglav je imelo popolno pravico staviti iniciativni predlog potem naših pravil, vsled tega je vaš protest neumesten in proti pravilom. Društva in posamezni člani lahko razmotirajo in svetujejo o takih predlogih, stvarno svede, ne bomo pa dopustili osebnih napadov ali debate o pijaci. Toliko v pojasnilo.

St. Louis, Mo. — Svetujemo vam, da ne poslušate fanatikov in zmeč, ki imajo o demokraciji, kapitalizmu, materijalističnem zgodovinskem naziranju in socializmu ravnotoliko pojma, kot nevrojeno dete, ker vam ne želimo nesreče.

Lahko pa storite, kar vam je drago. Svetovali smo vam, toda povemo vam odprto, da nam je vseeno, kaj storite. Uredništvo je odgovorno le glavnemu odboru in konvenciji. To pomeni, da izvrši, kar mu naloži ta konvencija in gl. odbor. Pozdrav!

STAVKOVNI SKLAD.

Četrti izkaz.

Za stavkovni sklad so darovali:	Svota.
Štev. društva in kraj.	
22 Trimountain, Mich.	\$ 7.05
277 Struthers, Ohio	2.00
91 Johnstown, City, Ill.	3.00
90 Hackett, Pa.	2.00
115 Joliet, Ill.	5.00
151 Witt, Ill.	2.00
40 Durango, Colo.	3.65

Skupaj v četrtem izkazu \$ 24.70
Prej izkazanega 111.05

Skupaj do 17. oktobra \$ 135.75
Filip Godina, upravitelj.

KNJIŽEVNOST.

Čas, slovenska ilustrovanja revija, ik izhaja vsak mesec na stidesetih straneh, prinaša v številki za mesec oktober sledečo vsebino:

Vlada Zedinjenih držav. — Trojno delo za staro domovino. — Naša bodočnost. Slika. — Kaj je z Avstrijo? — Hijene sloveske družbe. — Španska krasotica, slika. — Skratni evet. Povest. — Umetnik. Slika. — Jetika in diabetes. — Vojna: Kje je oče. Slika. — Ljudem na odru in pred odrom. — Kuba in Kubanci. — Naša dolžnost napram naši vidi. — Ali je res sreča in nesreča v življenju. — Rože. Slika. — Kako spravite prideleke za zimo. — Noge in obutev. — Kako starost izpremeni oči. — Na platinah: Razni koristni nasveti za zdravje in dom.

VESTI Z BOJIŠČA.

(Nadaljevanje s prve strani)

Z italijanske fronte.

16. okt. Vojni stan javlja o lokalnih spopadih na tirolski in koruški fronti. Enake priče so bile večerj tudi na Goriškem. Med Kostanjevico in Sečurjem so Italijani udarli v avstrijske položaje in ujeli nekaj mož. V dolini Brestovice so napadli Avstrijci pod kritjem topniškega ognja, toda bili so odbiti. Avstrijski napad blizu Lakovec se tudi ni obnesel.

Submarinka potopila velik parnik.

London, 16. okt. — Angleška admiraliteta javlja, da je sovratna submarinka potopila trgovski križar "Champagne". Pet častnikov in 51 pomorščakov je izgubilo življenje.

Iz Pariza poročajo, da je bil 23. septembra torpediran in potopljen parnik "Medie" v Sredozemskem morju. Na parniku je bilo 500 potnikov in med temi so bili tudi nemški vojni ujetniki. 250 oseb je izgubilo življenje.

Dalje poročajo, da je nemška submarinka te dni streljala na rešilne čolne, v katerih so bili ameriški in angleški mornarji nekega potopljenegega parnika. En Američan in dva Angleži sta bila ubita in več ranjenih.

Na nekem torpediranem parniku je izgubilo življenje 23 mornarjev, med katerimi sta bila dva Američana. Edini mornar, ki si je prihranil življenje, je Američan Chas. Gordon iz Philadelphije.

Geynemerjeva smrt je maščevana.

Pariz, 16. okt. — Uradno javljajo, da je avijatik Fonek usmrtil nemškega letalca Vissemanna, kateri je zadnji mesec ubil glavičar francoskega avijatika Georges Geynemerja.

Lazno iz inozemstva.

Kajzer kliče pohabljenec pod orožje.
Kodanj, Danska, 16. okt. — Vojno ministrstvo v Nemčiji je poklicalo v vojaško službo možke sedemdesetletne letom in pa tiste, ki so bili doslej vsled raznih telesnih nedostatkov izvzeti iz vojaščine. Vsi odvrženi možki, rjeni po 8. septembra 1870, so poklicani pod orožje.

Vladna kriza na Švedskem.

Stockholm, 16. okt. — Švedska je še vedno brez ministrstva. Kralj je bil obveščen, da tudi voditelj liberalcev Widen ne more sestaviti novega kabineta, ker se liberalci in socialisti ne morejo sporazumeti. Zdaj je kralj še enkrat poskušal s profesorjem Edenom, ki je tudi liberalec, da organizira koalicijsko vlado iz liberalcev in socialistov. Eden je naklonjen zaveznikom in govori se, da bo nova vlada simpatizirala z zavezniki, ako se Edenu posreči sestaviti kabinet. Stara švedska vlada je bila na videz nevtralna, ali v resnici je bila naklonjena Nemčiji.

V Nemčiji so iznašli novo hrano.

Amsterdam, 16. okt. — Iz Berlina poročajo, da več nemških velikih tovarnih izdeluje nove vrste "čevljev", ki ga je iznašel neki kemik. Kakšen je ta živež, poročilo nima.

Nemški socialisti in Alzacija.

Kodanj, Danska, 16. okt. — Filip Scheidemann, vodja večinske frakcije socialistov, je dejal večerj na shodu v Berlinu, da Nemčija ne bo dala Alzacije iz rok. "Niti eden kvadratni čevljev zemlje se ne sme ločiti od Nemčije", je rekel Scheidemann in obžaloval, da zavezniki zametujejo mirno ponudbo Nemčije. Scheidemann je tudi govoril na velikem demonstrativnem shodu na Bavarskem je otvorjena socialistična konferenca.

Socialistični list "Vorwaerts" v Berlinu nadaljuje z napadi na vlado. V enem svojih zadnjih števk piše:

"Čakati se je, če pomislimo, da imamo kancelarja kot je Michaelis, vojnega ministra kot je Heinemann in mornariškega ministra

kot je Kapelle. Človek se mora zjokati, ko so v tem kritičnem času na čelu vlade možje, ki nimajo najmanjšega respekta doma niti v tujini."

Odmevi iz Pariza.

Pariz, 16. okt. — Francoska vlada je odločno zavrnila oficijelno namigavanje iz Berlina v obliki izjave dr. Kuehlmann, ministra za zunanje zadeve, ki je dejal zadnji teden v parlamentu, da Alzacija-Lorena ostane nemška, dokler bo zadnji Nemec mogel držati puško v rokah.

Briand je večerj izjavil v imenu vlade v francoski zbornici, da miru ne more biti, dokler ni poplačana krivica, ki je bila izvršena z aneksijo Alzacije in Lorene. Dalje je rekel Briand, da Nemčija drvi v poraz od dneva, ko so bile ustavljene kajzerjeve armade pri reki Marni in Izerju v Belgiji.

Vohunka Mata-Hari ustreljena.

Pariz, 16. okt. — Madama Mata-Hari, glasovita nizozemska plesalka in favorita v mnogih glavnih mestih Evrope pred vojno, je bila večerj ustreljena zaradi vohunstva. Dokazalo se ji je, da je bila v zvezi z nemškimi špijoni na Španskem, katere je večkrat obiskala in jim izročila načrte angleških "tenkov", ki so bili potem poslani v Nemčijo.

Kajzer bo nastopil proti socializmu.

Kodanj, Danska, 16. okt. — Nemška vlada bi se rada otresla blamaže, ki jo je doživela z razkritjem revolte v nemški mornarici in s poskusom, da spravi socialiste v zvezo z revolto. "Hamburger Fremdenblatt", poroča, da je kajzerjeva vlada sklenila postaviti socialistične poslance Haaseja, Dittmanna in Vogthera pred kriminalno sodišče v Lipskem, kjer je že predložena evidenca proti njim.

Avstrijski cesar noče iti v Sofijo.

Curih, Švica, 16. okt. — Avstrijski cesar Karl se ne bo udeležil konference vladarjev centralnih držav v Sofiji, kakor je bilo prej poročano. Iz Dunaja javljajo, da je Karl poslal brzojavko bolgarskemu kralju Ferdinandu, v kateri obžaluje, da mora vsled nujnih in nepričakovanih zadržkov ostati doma. Privatne vesti iz Dunaja pravijo, da je cesarjev odlok povzročil precejšnje špekulacije v Avstriji. Kaj je prisililo Karla, da je obenajst uri spremenil prvotni načrt, se ne ve natančno, toda tukaj domnevajo, da se je moral v Avstro-Ogrski pojaviti kritična notranja situacija, ali se je pa pojavilo kakšno nasprotje do nemškega kajzerja, ki se že nahaja v Sofiji.

(Pred nekaj dnevi so poročali iz Švice, da se v kratkem vrši konference vladarjev iz centralnih držav v Sofiji na Bolgarskem. Pozneje so javljali, da je nemški cesar že dospel v Sofijo.)

Novo zasedanje angleškega parlamenta.

London, 16. okt. — Danes se je zopet sešel parlament, ki je bil na počitnicah od 21. avgusta. Na dnevnem redu so mnoga važna vprašanja.

Angleži so zajeli diplomatske tajnosti.

Washington, 16. okt. — Britiške oblasti v Halifaxu, Kanada, so ustavile švedskega kurirja Lundovohma, ki je imel torbo tajnih listin in vrhutega več zabojev, napolnjenih z diplomatskimi depešami. Kurir je vse stvari vlačil seboj iz švedskega poslanstva v Washingtonu z namenom, da jih spravi na varno v Stockholm. Zaplenjena torba in zaboji so zdaj na poti nazaj v Washington. Ameriška vlada, ki je bila obveščena o stvari, je sporočila švedskemu poslaniku Ekengrenu, da dobi vse listine nazaj, ako pove, kaj vsebuje, poslanik je pa brzojavil švedski vladi, da naj zahteva povrnitev zaplenjenih tajnosti, ne da bi jih treba razkriti.

POŠTA ZA EVROPO BO PODVRŽENA CENZURI.

Washington, D. C. — V prihodnje bodo vsa pisma, ki poidejo iz Združenih držav v inozemstvo, nosila pečat: "Odprto od cenzorja."

KJE JE?

Artur Novak, doma iz Radovljice na Gorenjskem. Nahaja se nekeje v Združenih državah in če kdo čita teljeve ve za njegov naslov, naj mi ga naznani, ali pa če bo sam čital to oglaš, naj piše na naslov: Joseph Palman, Gen. Del., Chicago, Ill.

ROJAKI POZOR!

Pri nakupovanju pohištva in vsakovrstnega orodja, dobite vedno pri nas vse po zmeri nizki ceni. Predno kupite kje drugje, oglejte si naše blago in ceno. Naš namen je vsem ustreči in zato prodajamo dobro in zanesljivo blago in vedno v zadovoljnost odjemalcev.

Za obilen obisk se vam priporoča

ANTON MAHNE,

trgovec z železino, pohištvo in barvo
128 W. Lake St., Chisholm, Minn.

CAS.

Edina Slovenska revija
izhaja mesečno na 36 straneh in velja za vse leto \$2.
Čas, 2711 S. Millard Ave., Chicago, Ill.

Glavni urad Tel. Lawndale 3099
Stavbino in posojilno društvo "PRIKLAD".

FRANK KRENEK

IZVRSTNA POSTREŽBA
vogal 27. ulica in Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

FRANK BREGANT

Se priporoča rojakom in znancem za obilen obisk. Prenočišča, dobra pijača in fine smokve. Točna in dobra postrežba.
(Tel. Hanover 4980.)
283 Reed St., Milwaukee, Wis.

60 PREMÖGARJEV POTREBUJEMO.

Samce, ne oženjene.
ATLANTIC COAL MINING CO.,
WEST NOSHANNON, PA.

Naš rov je v bližini Houtzdale, Pa., precej živahno in lepo mesto poleg Pennsylvania in New York Central R. R. železnice.

Zračni rov. Rabijo se Acetylen svetilke, ali krevline, ne kamenja. Za delo s pikom plačamo po \$1.25 od tone. Stalni delo, naši stalni premogarji zaslužijo od \$80 in do \$100 na dva tedna.

Houtzdale je krasno mestec in tu je dosti po cenah stanovanj in za hrano za sence, kole, cerkve in drug zabava. Pridite osebno ali pa pišite za nadaljša pojasnila na Atlantic Coal Mining Company, Philipsburg, Pa.

VELIKI SLOVENSKO-ANGLEŠKI TOLMAČ. Knjiga vsega poleg slov.-angl. slovnice, slov.-angl. razgovora za vsakdnevno potrebo, navodilo za angleško pisanje, splošne angleške pisem in kako se postane ameriški državljan. Vrh tega ima knjiga doslej največ slov.-angl. in angl. slovar.

To je najboljša in najbolj popolna knjiga za priloženje angleščine in ne bi smelo biti slovenskega naseljenca, ki bi te knjige ne imel.

Knjiga trdo in okusno v platnu vezana (430 strani), velja \$2.00 in je dobili pri

V. J. Kubelka,

633 W. 14th St., New York, N. Y.
Pišite po cenik slovenskih knjig.

KJE SEM SE PREHLADIL?

Večkrat je zelo težko odgovoriti na to, čemu primerno vprašanje. Boljše je torej paziti se pred prehladom, kakor pa prepozno obžalovati, če je človek že bolan. Stalni prehlad znači, da se telo ne more zoperstavljati kali boleznim. Če je naše telo prenapetostno, ne morejo njegovi organi uspešno delovati; da se to nepriliko odpravi in zadobi zopet moč, morate jemati Trinerjevo ameriško grenko zdravilno vino. To zdravilo izčišča zabasani želodec ter pospešuje prebavo. Skoraj nevarno je to uspehi in učinki tega vina. Jemljite ga: če vas boli glava, če imate slabo prebavo, glavobol, slab okus (tek) ali če ste v obče slabotni. Cena \$1.00. V lekarnah. — Najbolj zanesljivo sredstvo proti revmatizmu, nevralgiji, hrbtoboli, otiskih, izpalkih, oteklinah i. t. d. je Trinerjev Liniment. To zdravilo je sestavljeno iz najboljših snovi. Rabite ga v vseh gori navedenih boleznih. Cena 25 in 50c v lekarnah; po pošti 35 in 60c. Jos. Triner, izdelujoči kemist, 1333-1343 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

Zdravilo zoper kašelj.

Kedar potrebujete zdravilo zoper kašelj, tedaj potrebujete dobroga. Nikoli se nebojte zmotiti, če zahtevate dobro preiskušeno in učinkovito zdravilo, znano kot

Severa's Balsam for Lungs

(Severov Balsam za pljuča). Ne rečite samo: "Želim nekaj za moj kašelj." Navadite se zahtevati zdravilo po njegovem polnem imenu, da se izognete nadomestitvam. Zgodnjih 37 let je Severov Balsam za pljuča uspešno zdravil kašelj in prehlade in take bolezni, katerih prvi pojavi so kašelj, kot na pr. kašelj pri influenci, vnetju sapnika, oslovskem kašlju, hripavosti in vnetju grla. Isti je izvrsten za odrasle in otroke.
Cena 25 in 50 centov. — V lekarnah vsepovsod.

Severa's Cold and Grip Tablets

(Severove Tablete zoper prehlade in gripo) so znane, da preprečujejo prehlad v najkrajšem času.

Severova družinska zdravila so napredna v lekarnah vsepovsod. Zahtevajte "Severova" ponj-hoven polnem imenu. Če jih ne morete dobiti v domači lekarni, naročite jih naravnost od

W. F. SEVERA CO.,
Cedar Rapids, Iowa

POZOR!

POZOR!

All že veste za edino slovensko brusilnico in trgovino

govino z brivsko pripravo?

Kdor hoče imeti od 5 do 15 let jamčeno brivno stroje za brivje, stroje za striženje, škarje in vse brivsko in rešilno pripravo, naj se zgleda pri meni. Vse pri meni kupljeno rešilno orodje nabrušim enkrat brezplačno. Kdor ni s blagom zadovoljen, se mi denar povrne. Skladno brivje se pošilja po pošti na spodaj označeni naslov. Vse je dele jamčeno. Se priporočam!

F. K. BAUZON, 5920 St. Clair Ave., CLEVELAND, O.

Največja Sl. zlatarska trgovina

Frank Černe

6033 St. Clair Ave.
Cleveland, O.

Žepne in stenske ure, prstane in medaljonske vseh slov. Jednot in Zvez, broške, zapetnice, diamantne prstane in lavalirje, veritice i. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in drugo slatnino po naki ceni.

PODRUŽNICA

COLUMBIA GRAMOFONOV

in gramofonskih plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahke mesečne odplačila. Pišite po cenik, kateri se vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno kupite.

Najboljše blago.

Najnižje cene.

Za časa neznosne draginje

V LEKARNAH

CENA \$1.00

se mora vsakdo žuvati nova-nih boleznim, ki pomenijo propast družinskih prihrankov. Tukaj je vreden pregovor: "Takošnja pomoč, je najboljša pomoč". — Zaprte, glavobol, izguba teka, splošna slabost, vsi taki znaki so opomini, da si poiščete uspešno zdravilo, popolnoma negovanje črev odstrani vse nadloge, ki bi lahko nastale v bodočnosti.

Trinerjev Ameriški Elikzir iz Grenkega Vina.

je pravo zdravilo, ki ga rabite v takih slučajih. Ono izčišči čreva, odstrani vse nabirajoče se odpadke, v katerih se plode in goje bakterije, pomaga prebavi, povrne tek, krepi kri in želodec, ki se potem lahko obrani množici bakterijskih napadalcev. V gori omenjenih slučajih nastane nervoznost, nered v želodcu, pri ženskih premenbah življenja ali pri premogarih v premogarskih okrajih itd. To zdravilo je priznano neprimerljivo najbolje med vsemi enakimi priredbami. Pripravi ga iz grenkih rastlin, blisk in skoraj neprepenljive zdravilne vrednosti in čistega naravnega, močnega grenkega vina. Celo najbolj občutljiv želodec ga sprejme s lahkoto. — Cena \$1.00, v lekarnah.

TRINERJEV OBLIŽ

prinese v vaš dom pravo družinsko zdravilo. To je neprekosljivo za revmatizem ali nevralgijo, je izvrstno za poškodbe, razpokline, otekline in ohromelost, itd. zelo krepilno za utrjene mišice po trdnopolnem delu ali za utrjene noge po dolgi boji. Cena 25 in 50c. v lekarnah, po pošti 35 in 60c.

TRINERJEV OLAŠATELJ KAŠLJA.

je najbolj uspešno zdravilo za prehlade in kašelj, hripavost, bronhiti s saduho, itd. Cena leta kot za obliž. Trinerjeva zdravila so dobila največje moguče nagrade pri vsi mednarodnih razstavah. Zadnje nagrade: Zlata kolajna — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

Jos. Triner

IZDELOVATELJ

1333-39 So. ASHLAND AVE.

CHICAGO, ILLINOIS.

Sorol

Priprepen po načinu, ki ga je rabil star moder menih

Sorol

se je izkazal čudovito uspešnem za krče želodca in trebuhu, bolan vrat, naduho, glavobol, izgubo teka, prehlad v glavi, itd. itd.

Prvič na leta kompanija, ko dela slavni "Pain Expeller" staro vredno sredstvo za vdrgnenje. Pameten človek ima svo steklenico vedno pri rokah. \$5c in 10c v vseh lekarnah, ali po pošti.

F. A. RICHTER CO.,
14-16 Washington Street,
NEW YORK

JOSEPH MELUCH

5501 St. Clair Ave.

Se priporoča v obisk Slovencev in Hrvatov. Dobra postrežba.

KJE JE MOJ BRAT

Frank Gregorčič? Pred dvema leti sva bila skupaj na Calumet, Mich., sedaj pa ne vem kje se nahaja. Če kdo rojakov ve za njegove naslove, naj mi ga blagovoli naznani, če bode pa sam čital tu oglaš, naj se sam zgleda. Jožef Gregorčič, 1805 So. Racine Ave., Chicago, Ill. (4x)

KUPUJEM IN PRODAJAM

stare in rabljene HARMONICE, harmonike, klavirje, orgle, itd. po primernih cenah. Sprejemam tudi posojila ALON. KULT. J. 288 Madison Place, Brooklyn, N. Y.

JOHN RUPAR

Dobro pijačo hrano in stanovanjem. Se priporoča rojakom in znancem v obilen obisk. Točna in dobra postrežba. 164 Reed St., Milwaukee, Wis.

Proletarec

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsa delavca in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati pravo sliko socializma. Naročnina znaša \$2.00 na leto, \$1.00 za pol leta. Naslov: PROLETAREC 4008 W. 31st St. CHICAGO, ILLINOIS.

Cas je prišel,
da se podamo
ali pa zma-
gamo.

Za nas je samo
ena izbira. Mi
sino je nare-
dili—Woodrow
Wilson.

Amerikanci — rojeni tukaj ali v inozemstvu!

Predsednik Združenih držav vas vpraša, da kupite vsaj eno obveznico svobode po 4% od sto

Združene države so v vojni s sovražnikom, kateri je v Evropi pogazil in uničil domove in mirno življenje milijonov ljudi; s sovražnikom kateri je napadel ameriško čast, ameriške pravice in ameriške ladje; s sovražnikom, ki je sovražnik vseh ljudi, ki še verjamejo v demokracijo in svobodo.

To je ena načvečjih vojn vseh časov; zahtevala bode ogromne vsote denarja za uspešno nadaljevanje in hiter konec.

Da se dobi denar je Vlada Združenih držav izdala zvezne vladne obveznice svobode 4%, v enotah po \$50, \$100, \$500 in več.

Ako kupite za \$100-4 obrestno obveznico svobode, tedaj pomeni, da ste posodili vladi Združenih držav \$100 in pomagati do hitre zmage. Ta veliki narod 110,000,000 duš vam ne bode le vrnil nazaj v zlatu teh \$100.00, temveč vam bodo tudi plačali 4% obresti na teh \$100 vsako leto. KUPITE

Vsak kdor kupi Liberty Bond, mu je dovoljeno, da nosi takle znak

Znak

slave

Kaj so Liberty Bondi

Državna obljuba, da se plača polna vrednost teh zadolžnic in tudi 4% obresti v zlatu.

Lahko se kupijo po \$50, \$100, \$500 in več.

Pojasnili se dobe tam, kjer tudi podpisujejo in sicer v vsaki hranilnici ali pa pri odboru za posojilo svobode v uradu na 29 S. La Salle St. Telefon Randolph 7100.

Takoj pri nakupu plačate le 2% od vsote, za katero ste se podpisali, samo \$1.00, ako ste se podpisali za \$50.00 posojilo; ali pa lahko tudi plačate celo vsoto in sicer do \$1000, ako takó hočete. Vi pak lahko tudi kupite te zadolžnice na lahke obroke, \$1.00 takoj pri nakupu na vsak \$50 zadolžnico (bond) in ostalo pa plačujete tedensko po \$2 za vsako \$50 zadolžnico (bond), ki ga kupite.

4% U.S. Government Liberty Bonds

Kupite vsaj en del zanimanja vaše vlade, vlade dežele, katero ste si izbrali za svojo — največje dežele na svetu, najbogatejše dežele na svetu, najvarnejše dežele na svetu, dežele, ki je napravila iz vas kar ste danes, dežele, ki vam zaupa ne glede na to če ste rojeni tukaj ali v inozemstvu, dežele, ki vstvarja svet varen in dober za vas in vaše otroke — kupite Liberty Bonde, ker je to največja, najvarnejša, in najčudovitejša vloga na tem svetu.

Kupite jih, ker so ravnotako dobri, kot če imate toliko denarja, ki vam nosi po 4% obresti — kupite, ker sto vlogo podpirate vado.

Kupite jih, ker s tem podpirate armado in morarico, da spoznajo sovražniki te dežele, da nas ne zadovolji ničesar, dokler ne bode popolna zmaga, ktera bode enkrat in za vselej vstala to vojno in preprečila vsako nadaljnjo bodočo vojno in ponovno vžalostenje sveta.

Vzemite ta oglas še danes in pojdite k vašemu bankirju, k vašemu gospodarju ali uradniku vašega društva ali zveze in povejte, da tudi vi želite biti med privilegiranimi Amerikanci, ki žele pomagati svoji deželi do zmage in končati vojno.

Vam ni treba plačati vse na enkrat; vaša banka ali hranilnica vam pove, kako se lahko kupi 4 obrestne obveznice svobode na lahke plačilne obroke.

Storite to takoj! Storite še danes!

LIBERTY LOAN COMMITTEE
Subscription Station

Pritlična soba, 29 So. La Salle St. Telefon Randolph 7100 Chicago

Odprto od 8 ure v jutro do 10 ure zvečer. V vašem jeziku vam bodo vse pojasnili in vam postregli v tem uradu.

Podpišite
ta le kupon
in nesite ga s se-
boj k vašemu ban-
kirju ali v urad Lib-
erty Bond Subscrip-
tion Station, 29 South
La Salle St. in sicer takoj.

Ime hranilnice ali bankirja

Jaz se podpišem za \$..... od
Združenih Držav vladne Liberty posojilne 4%
zadolžnice, za katero vam dam ta moj ček (ali pa
gotov denar) v znesku \$.....
kot moje prvo 2 odstotno naplačilo.

Jaz razumem to, da lahko plačam ostali del Liberty za-
dolžnice v znesku po \$2 tedensko za vsako \$50 posojilo, ali
pa jaz lahko plačam celo vsoto do \$1000 takoj.

Podpis

Datum

Citateljem lista: Storite svojo dolžnost; pokažite, da ste svesti Amerikanci s tem, da kupite zvezne vladne Liberty Bonde. Storite svojo dolžnost; pomagajte največjemu narodu na svetu, da lahko izvrši svoje za pričetno delo — osvoboditev sveta pred avtokracijo.

Pri prehladih
vrgnite vrst in prs, kakor tudi stopala s
© Dr. Richter-jevem
PAIN-EXPELLER
Učinkuje takoj olajšavo in prijetno.
Jedine pravi s varstveno znamko sidra.
5c. in 65c. v lekarnah in naravnost od
P. AD. RICHTER & CO.
74-80 Washington Street, New York, N. Y.

Virginia, Minn. Ely, Minn.
Se priporočamo v obisk
SAVOLAINEN CO.
Zlatarji in druge srebernine,
29 East Superior Street.
DULUTH, MINN.
Nasledniki
Erd's Jewelry Store.

Rojaki pozor!

Pri meni dobite raznovrstne
smodke, duhan in drugi tobak. —
Slaščice in raznovrstni drugi slad-
or. — Cenjenim rojakom se pri-
poročam za poset in naročila.

LOUIS SARDAČ,
Tel. Canal 1382
2228 Blue Island Av., Chicago, Ill.

Prijateljem iger.

Išla je knjižica: "Dve žalo-
igri." Knjižica vsebuje torej dve
igri in stane samo 25c. Ker pa je
knjižica izšla le v omejenem šte-
vilu, naj jo hitro naročijo oni, ka-
teri nameravajo prirediti igre, da
zaloga prej ne poide.

Naročilom je priložiti denar.
Dobi se pri: **F. S. Tauchar,** 674
Ahnay Ave., Rock Springs, Wyo.,
ali pa: **A. J. Terbovec,** box 1, Ci-
cero, Ill.

Iščem agenta.

Dobra prilika se nudi sloven-
cu, kateri bi hotel prevzeti agen-
cijo za moje nove vrste **GRAMO-
PHONE.** Za nadaljna pojasnila
obrnite se osebno ali pa pismeno
na naslov:

FRANK HREN & CO.,
14 W. Kinzie St., Chicago, Ill.

J. S. JABLONSKI, Fotograf

6122 St. Clair Ave. : 2303 Professor Ave.
CLEVELAND :: :: OHIO

Ali veste, kaj se godi dnevno po svetu? Ako ne, po-
tem je to vaša krivda. Vse lahko izveste, ako se na-
ročite na dnevnik "PROSVETA"! Prinaša svetovne
novice in dnevne ameriške vesti. — List stane za
celo leto \$3.00, pol leta \$1.50. — Zastopniki so vsi
društveni tajniki in še drugi pooblaščenici. — Naslov
za "PROSVETO" je

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

KDOR rabi fine nedeljske, delavske
ali spodnje srajce, kravate, noga-
vice, ovratnike, žepne robce, nara-
mnice, klobuke, čepice, pase, gumb-
sweater coats in Jersey i. t. d. naj se obrne na:

Belaj & Močnik
Trgovina
in
krojačnica

6205 ST. CLAIR AVENUE
CLEVELAND, OHIO

Izdelujemo obleke po meri in najnovejšem
kroju. Cene nizke. Postrežba točna.

KNJIGA

Pot k zdravju

bode kmalo pošla, kateri rojakov
jo še nima, naj jo čim prej naro-
či. — Pošljite se brezplačno in po-
šilnina prosta. —

Ta knjiga poučuje kako se ču-
vati pred raznimi boleznimi in
kako se obdržati s malimi stroš-
ki odstraniti. Ona je koristen sve-
tovalce za moža in ženo, deklico
in mladeniča.

Pismo s različno pisanimi ime-
ni in naslovi pošljite na:

The
Partos Pharmacy

160 — 2nd Ave. New York, N. Y.

M. WEINZIERL
Zlatnina in splošna trgovina.
Zastopnik za Ford in Metz
Automobile.

ELY, MINN.

Naznanilo.

Vsem cenjenim slovencem in
Slovenkam v Clevelandu in okolici
se najtopleje priporočam, pri na-
kupu raznovrstne ženske in or-
točje obleke, suknj, spodnje o-
bleke, nogavice, itd. Sveže blago,
nizke cene, točna postrežba.

BENNO B. LEUSTIG

6424 St. Clair Ave.,
Cleveland, O.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Ako vam je naročnina potekla,
jo ponovite, če hočete, da se vam
list ne ustavi.

Agitirajte za svoj delavski list
"Prosveta"; čimveč imamo na-
ročnikov, temlažje se izhaja s stro-
ški. Na delo člani Slovenske na-
predne pdporne jednote za vsaj še
en TISOČ novih naročnikov. Zima
se bliža in dolgi večeri; ta čas se
najboljše uporabijo s čitanjem
dobrega lista, ki je v izobražbo in
zabavo.

Piše **Gregor Korobač**
pl. Gajžla.

Ono nedeljo poletel sem v voja-
ško taborišče Rockford, kjer študi-
ra med tisoč drugih tudi več
naših slovenskih fantov, kako bo-
do operirali kajzerja in njegovo
bando. Kake instrumente in re-
fektorje bodo rabili, da razsvet-
lijo bučo trapastega Vilčeta in ka-
ko se fantičem dopade na univer-
zi svetega Marsa, tega vam ne
bom opisoval, ker pričakujem, da
se bodo nadebudni dijaki sami
kaj oglašili. Mislim pa, da se Vil-
četu že precej globoko kolea in še
bolj se mu bo čez nekaj mesecev,
če ga Nemci ne pošljejo prej v si-
birske ledenice kakor so Rusi svo-
jega Nika.

Pred odhodom sem stopil v edi-
no in zato tudi največje restavraci-
jo v Rockfordu, da si naložim
nekoliko potrebne energije za po-
let proti domu. Ker so bili vsi pro-
stori zasedeni, naslonil sem se k
"raufenku" in potrpežljivo čakal
po ure, da se je zaripljeni farma-
ski dondi poljubilo vstati izza mi-
zice, nakar sem hlastno okupiral
izpraznjeno pozicijo. Ker sem po-
volji bogov (nekteri trdijo pa, da
vsled "žletnobe," kar ja ni res)
bolj pritlikave postave, me je stre-
žajka za grmado praznih skled in
krožnikov zapazila šele čez 33 mi-
nut. Z jesiharskim nasmehom je
nato divna petdesetletna krasotica
ka polagoma odnesla prazne črepi-
ce, nakar me je vprašala, da li
sem že kaj naročil. Veselo sem se
oddahnil, ker sem zopet gledal be-
li svet in odgovoril, da nisem imel
prilike, kajti za umetnim zaklo-
pom črepij me ni videla živa duša.
Jesenska rožica je našobila
la ustnice, kakor da hoče zavzvi-
gati "When honey boy and honey
girl go on their honeymoon," v
resnici mi je pa samo preskrbela
"bill of fare" po ustnem izročilu,
ker papir je radi vojne drag. Na-
ročil sem "steak", srednje pečen
in "interregnum," ki je sledil,
porabil sem v to, da sem potihoma
deklamiral vse zvezke Zupan-
čičevih poezij, začelši z zverzom:
"Srce, ti moje mlado srce, ne obu-
puj! Dokler si lačno, dokler si
žejno, vase veruj!"

Bil sem ravno pri mačku, "ki
na pragu je sedel" in ki ga je stari
Kiš "spoznal po njega mehki
dlačici, po njega beli tačici . . .",
ko se je v tačicah ljubeznjive stre-
žajke prikazal obljubljeni "steak".
V hipu sem pozabil na vso poezi-
jo in se lotil krute trde realno-
sti v obliki steaka.

Trd bodi, neizprosni, mož je-
jeklen, "korajža velja" in druge
podobne izreke naših slavnih
mag sem si klical v spomin pri
napornem delu, ampak vse sku-
paj ni nič izdalo. Konec koncev
je bil tisti kot nemškega kronprin-
ca pred Verdunom: odnehal sem
s strategičnih ozirih. Well, sem
si mislil, denar ni izgubljen, usnje
je drago in jaz potrebujem nove
podplate na moje čevlje. Zavil
sem takozvani "steak" v papir in
odfrčal proti domu. V drvnicu
sem potem poiskal ključno in že-
lezno kopito in se lotil operacije
mojih votlih čolnov. Rezultat pa
je bil, da sem polomil vsa šila in
skrivil celo škaflijo železnih čev-
lov, na "steaku — podplatu" ni
bilo nobene luknje, na čevljih pa
toliko kot prej.

Zmučen in ozlovoljen sem odšel
na sveži zrak. Za ongovim voglom
sem našel na Ongavega Fran-
celjina, ki je pušil duhteče sušter-
kubne in blagovolil tudi mene z e-
no prezentirati. Stela sva šerjave
pa divje rase in gosti, ki so frlele
proti jugu in prelestne illinoiske
plavice, ki so brlele po cesti. Kar

se na nasprotnem vogalu strne
gruča ljubeznjivih angeljčkov
brez perut pa se začnejo poljubo-
vati, da so se iskrene utrinjale.
"Say France Ongavov," pravim
jaz, "ti si bil véasi bistra glavica
kaj pa pomeni tole medsebojno
poljubovanje žensk; ali bo dež ali
huda ura, ali pride sedem lačnih
let?" "To pomeni, da je vojska,"
se odreže Francelj. "V uradih, na
farmah, v industriji in trgovini
nas izpodrivajo ženske in ne bo
dolgo, da bodo okupirale vse
moške pozicije. Yes, Sherman
was right: war is h — h!"

Globoko je vzdihnil Ongav
Francelj in odšel po drevoredu o-
rumenelih topolov in katalp. Tuž-
ne misli so se plazile po mojem
srecu, mrzle kot jesenski polži in
rogajoč se kot goraki škrti. Iz
teh morečih misli me zdrami pri-
atelj, kteremu cvete sreča iz re-
jene listnice, napolnjene s stota-
ki in raz obliža ljubeče, krasne
žene, pa me povabi seboj na dom,
da mi pokaže neko novo knjigo.
V predsohi naju je pričakovala
mlada gospodinja in jaz — sem
skoro omedlel: ljubeznjivi mož-
ček je obesil površnik na ženo in
poljubil obealniki! It's all wrong
Oscar, it's all wrong!

Gajžla.

ULJUDNO PROSIMO

vse posameznike in Slovenske
dramatične klube, ako ima kateri
11. splošni "Zbirke ljudskih iger"
(Igra Repoštev), da nam istega
proda ali pa posodi za par ted-
nov, za kar radi plačamo. Pišite
ali pa pošljite zvezek na naslov:
Frank Potočar, 372 66th Ave.,
West Allis, Wis. (3x)

35 IZUČENIH PREMO-

**GARJEV POTRE-
BUJEMO**

za delo pri

**TAYLOR COAL &
COKE COMPANY.**

Premogorov je na Searights,
Pa., le 4 milje od mesta Union-
town, Pa. Dobre šole in cerkve
v bližini. Premog je zelo visok,
ni vode, ne škrlvine in ne kame-
nja v rovu.

Mr. D. B. Stauff, Superinten-
dent tega rova ljubi naše ljudi in
želi dobiti same Slovence, ker mu
je znano, da so ti dobri rudarji.
Mr. D. B. Stauff, kateri je Ame-
rikaneec, je zastopan po Mr. Ma-
teju Sevlilechu, kateri je zelo do-
bro poznan med našimi ljudmi v
premogarskem okraju. Mr. Svetli-
cich nam jamči, da je tu dobro
delo, dosti vozov in delovno sta-
nje je prve vrste. Premogarji, ki
niso zadovoljni tam kjer sedaj de-
laajo, naj pišejo na **MR. MATE
SVETLICH, SEARIGHTS, PA.,**
ali pa na **805 HOUSE BLDG.,
PITTSBURGH, PA.**

POZOR!

Ponaredbe so ne-
varne v vseh stro-
kah, še posebno
pri zdravilih. Ne
riskirajte vašega
zdravja s ponar-
edbami. Naš slo-
viti krvni čaj je
povzročil, da ga
skušajo ponareja-
ti. Ne jemljite
drusnega. Edino
pravi je Von
Schliekov Bolgar-
ski Krvni Čaj.
Znamka na vsa-
kem zavitku je
H.H. Von Schliek.
Narejen in jam-
čen samo od Marvel Products Co., 8
Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

Pet mesecev zadostuje zavoj, ki ga
pošljemo za \$1.00 vgotovini, znamkah,
ali Money order. Ako hočete pošljite
zavarovati pošljite 10c več.

FRANK FUZER

Pri meni se dobi stanovanje
in hrana ob vsaki priliki. Pose-
bno pozornost obračam do pot-
nikov. Dobra in točna postrež-
ba.

228 Reed St. — Tel. Han. 3843 y.
MILWAUKEE, WIS.

James F. Stepien,
predsednik.
Christian R. Wallock,
I. podpreds.
Emanuel Beranek,
II. podpreds.
Adolph J. Krass,
blagajnik.

Naravnostni odboj
Michael Zimmer, nato
Emanuel Beranek
Dr. Anton Blazek
Abel Davis
John Fucik
A. V. Geringer
John C. Krass
James F. Stepien
C. R. Wallock

AMERICAN STATE BANK
1828—37 Blue Island Ave., blizu 18-ete ulice
CHICAGO, ILL.

Glavnica in prebitek . . . \$500, 10.00

ODPRTO: Pondeljek in v četrtek do 8½ zveče
vse druge dneve pa do 5½ popoldne

POZOR!

Radi nestalnosti cen kronake vrednosti, nam je nemogoče odre-
stalno ceno. Pošljali bomo denar še nadalje po najnižjih cen-
tekoče vrednosti kron. Uprajte, ali nam pa pošljite za ceno.

Večje svote še po nižjih cenah.

Pošljamo denar v stari kraj in jamčimo
da se pošteno izplača ali pa Vam vrne
Direktna zveza s Prvo Hrvatsko hranilnico in posojilnico v
grebu in njenimi podružnicami.

Pošljamo denar vojnim vjetnikom v Srbijo, Rusijo, Anglijo
in Francosko. Govorimo vse slovanske jezike.

PAZITE IN HRANITE

Narodni izrek pravi: "Pazite na vaš beli denar za črna dno-
ve." To pomenja toliko kakor prvo pazite in hranite dokler ste še
zdravi in mladi, da boste imeli nekaj za stara in onemogla leta.

Vsak človek mora paziti in hraniti, če le to je edina pot, ki
vas vodi v neodvisnost. Prvi dolar, ki ga date stran, se lahko
cenil kot itemeljni kamen poslopja za katerim vsaki stremi. Dobro
je vedno imeti na pametu narodni izrek ki pravi: "Zrno do zrna
pogača; kamen na kamen palača". Najtežje je početak ali bres
početka ni nikdar ničesar. Zatorej prične vlagati vaš denar le
danes, ampak pazite, da ga nalagate v gotovo in varno banko. Z
vlogo enega dolarja dobite vašo bančno knjižico.

Mi sprejemamo denar na hranilno vlogo in plačamo po 3%
obresti od njega.

Pošljamo denar v Italijo, Rusijo in Francosko.
Prodajemo prve posojilne mortgage (markeče) in dajemo v za-
jem varne hranilne predale.

Sprejemo upise za parobrodno potovanje v staro domovino po
vojni.

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
Kapital, vloge in prebitek znaša nad \$6,000,000.

Edina Slovenska Tvrdba

Zastave, regalije, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za društ. in jed-
Delo prve vrste. Cene nizke. Slovenske cenike pošljamo zastonj.

F. KERŽE, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je

NARODNA TISKARNA

2146-48-50 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, polj-
skem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša po-
sebnost so tiskovine za društvo in trgovce. — — — — —
"PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

FRANK STONICH

brat zlatarjev Jacoba in Johna Stonicha, se priporoča cenjenim roja-
kom širom Amerike.

Kadar potrebujete ali kupujete zlatnino n. pr. ure, verifike,
prstane, broške itd., se obrnite name, ker boste dobili blago prve
vrste.

VSE GARANTIRANO!

V zalogi imam znake, prstane, priveške, broške raznih jedot in svat.

FRANK STONICH

7 W. Madison St., Savings Bank Bldg., Rm. 605, CHICAGO, ILL.

ST. CLAIR AV. JEWELRY

JOSEPH MARINČIČ, lastnik.

5805 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Slovenska trgovina s urami, zlatnino, brilanti, Columbia gram-
phoneke plošče različnih jezikov, sprejemam v popravilo ure, zlatnino
gramofone vse kar se tiče stroke, delo jamčim. Kadar želite kupiti
uro, zlatnino ali gramofon uprajte mene za ceno, stane vas samo 2c po
pošti, prihranite si stem dolarje. Ne pozabite geslo "svoj k svojim".
Se priporočam. **JOSEPH MARINČIČ,** stisar, 5805 St. Clair Ave.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Cenjenemu občinstvu v Clevelandu in okolici, da sem prekril mojo trgo-
vino v nove moderno vrejne prostore na 6217 St. Clair Ave.

Priporočam se cenjenim odjemalcem ter občinstvu sploh za nakup
moške in deške oprave.

Popolna zaloga moške oprave za delo in praznik. Moderna kroja-
nica. Točna postrežba, delo jamčeno, cene zmerno.

Priporoča se

JOHN GORNIK,

6217 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.